

*A algú se li va acudir preguntar-li si li agradaria tenir vista:
"Preferiria tenir uns braços molt llargs; em sembla que les meves mans m'ensenyarien
millor el que passa a la lluna que els vostres ulls o els vostres telescopis;
a més els ulls deixen abans de veure-hi que les mans de tocar. Seria millor que em
perfeccionessin l'òrgan que tinc que no pas que em concedissin el que em falta".*
(Diderot, 1749)

"El món que no veig": infantesa, maternitat i ceguesa

Vivim en una societat hipervisual on la vista ocupa una posició predominant respecte als altres sentits. Estem constantment bombardejats per imatges visuals. El nostre llenguatge està ple de referències visuals; la nostra manera de comunicar i de descriure està permeada pel visual; la nostra manera de percebre confia, sobretot, en la vista; somniem i fantasiem amb imatges; els nostres records es conserven a través d'imatges visuals que guardem, gairebé obsessivament, en àlbums fotogràfics o en els calaixos de la nostra memòria. A més, vivim

a l'època de les noves tecnologies audiovisuals (cinema, vídeo, fotografia, televisió, ordinador) que han permès, no sols una incessant producció d'imatges, sinó també la seva reproducció continuada, disponible a milions de llocs al mateix temps i en diferents formats.

En una societat hipervisual com la societat occidental contemporània, com viuen les persones cegues?

Direcció Newsletter:

Esther Grau, Diana Marre, Nadja Monnet i Beatriz San Román

Continguts d'aquest núm.:

Simona Galbiati i Paquita García Caballero

Coordinació:

Bruna Álvarez i Victòria Badia

Traducció:

Bruna Álvarez i Victòria Badia

Documentació:

Anaïs Vidal

Format i maquetació:

Beybe

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Afin
Research Group

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

Gairebé tots tenim preguntes sobre la ceguesa. Tanmateix, la ceguesa és un món al qual poca gent s'acosta lliure dels condicionaments, els estereotips i els prejudicis que l'envolten. Tenim una por a la ceguesa que ens impedeix apropar-nos i preguntar. "La por a la ceguesa és una por ancestral. És la por a la ceguesa com a arquetip en el qual estan involucrades moltes coses: la falta d'informació, la foscor i tot allò que no hem experimentat mai."

Aquest article proposa un breu recorregut a través de la vida d'una persona cega de naixement, Paquita: una nena que, any rere any, s'ha convertit en dona i mare. La finalitat és explorar una part de la realitat de les persones cegues que no estem acostumats a conèixer. Per fer-ho es mostra com la ceguesa es transforma en una limitació en la mesura en què la societat no està pensada per acceptar la diversitat dels seus individus i, per tant, els discrimina impedit-los l'accés a la plena participació social en igualtat d'oportunitats.

MIS VERSOS OBLIGADOS

de Paquita García Caballero

Los llamo así porque ellos no han cesado de escarabajear dentro de mí hasta conseguir que los escribiera, no por gusto, sino porque no me hubiesen dejado vivir en paz.

Quisiera que fueran para ti mis versos

amor, fantasía, sentido y aliento...

...que ellos quieren ser, no morir inéditos.

Sexto mes de embarazo

Siento tantas cosas
que a expresar no acierto
acerca de ti,

latiendo en mi seno...

Por mejor soñarte
se duerme mi ensueño:

sobre tus seis lunas
amo, pienso, espero...

Excitada espío
de tus movimientos
el mensaje íntimo,
sutil y secreto.

Por imaginarte
hago mil esvuerzos
mientras tres lunitas
te me van trayendo.

Recuerdo y revivo
cómo deseaba
dar fruto de nuevo;
cómo la tristeza
nublaba mi tiempo
creyendo imposibles,
vanos, mis anhelos.

Y cómo de pronto
se hizo realidad
mi más dulce ensueño.
Es bello esperarte
sin ansia y sin prisa
con amor y miedo
del dolor artífice
de tu nacimiento.

Estampa real

*A mi hija Ana, cuando cumplió 5 años,
en abril de 1976*

Entre repliegues de noche,
–voz suave, rubio pelo–,
una niña de cinco años
corretea y mira al cielo.
A su inocente candor
se le rinden los misterios,
convirtiéndose en juguetes
que encantan sus pensamientos.
Un enjambre de estrellitas
persiguen su andar ligero
con sus lucecitas blancas
–avioncitos de ensueño–.
–¡Ay, si se cayese una!–
grita su infantil desvelo.
¡Ay, niñita de cinco años,
entre la tierra y el cielo!
Las entrañas de la noche
te han mostrado sus secretos.
Sé feliz, ahora que puedes,
que para ti todo es bello.

Paquita és poetessa, mare, àvia i vicedirectora de l'Associació Discapacitat Visual Catalunya. Adora el mar, els periquitos verds i les orenetes. Té "la il·lusió de les petites coses i de la vida". Va treballar tota la seva vida com a correctora de llibres Braille i ara que està jubilada col·labora activament amb diferents associacions per a cecs i es dedica als seus poemes.

Va néixer cega a causa d'una infecció que va afectar la seva mare en el moment del part l'any 1949 "en un poble molt pobre d'Andalusia, a Villanueva de Algaidas: una aldea on no tenien ni rellotge, ni calendari per a mesurar el temps".

En adonar-se que era cega, la van portar per tota Andalusia, però no van trobar cap metge que pogués fer-hi res, fins que a Barcelona van intentar un trasplantament de còrnia que va fracassar, perquè en aquells anys era experimental. Paquita i la seva mare van passar 3 mesos juntes a la clínica:

La meva mare havia estat amb mi a la clínica del doctor Barraquer tres mesos sense separar-se per a res de mi. Ella era com una part de mi mateixa: érem una sola cosa. Quelcom que era inseparable totalment.

[Cita original en castellà].

Com que les condicions de vida dels seus pares eren molt precàries i calia tenir cura dels nens més petits que encara vivien al poble, la mare va haver de tornar. Van decidir deixar la Paquita, durant un temps, amb una senyora que s'estava operant a la mateixa clínica i que els va oferir la seva ajuda. Paquita recorda el dia en què es va separar de la seva mare:

De sobte, arribo a casa d'aquests senyors que parlaven català, jo llavors parlava andalús. Pujo una escala, m'asseuen, començo a sentir parlar un idioma que no entenc i de sobte m'adono que la veu de la meva mare, que no havia deixat de sentir des del meu

naixement, des que tenia ús de raó, que la veu de la meva mare no se sentia. (...) Llavors quan jo vaig notar que la meva mare no hi era, els vaig preguntar "I la meva mare?". Em van dir: "Se n'ha anat...". Se n'havien anat sense dir-me res, sense fer-me un petó. En tinc un record tan viu, tan viu (d'aquell moment), perquè vaig notar com si alguna cosa es trenqués dins meu, com un abans i un després, com si la meva mare s'acabés de morir en aquell moment: ja mai més l'he reconegut com a mare, perquè el trauma va ser molt important.

[Cita original en castellà].

Va continuar vivint amb aquests senyors fins els 20 anys, trobant-se periòdicament amb la seva família biològica: una experiència emocionalment difícil que va contribuir a expressar la seva necessitat d'independència:

(Vivia) entre les dues famílies, la qual cosa em va produir uns tra-

mes molt profunds i una sensació de soledat molt gran perquè jo em sentia desarrelada. Tenia dues famílies que m'estimaven molt, però no sabien com fer-me arribar el seu amor i jo em sentia totalment sola i desarrelada [...] a més era una persona que ho qüestionava tot i ningú s'atrevia a imposar-me una autoritat, ni els meus pares ni aquestes persones. Per la qual cosa vaig passar per diversos estadis, però al final em vaig adonar que havia de ser jo qui conduís la nau de la meva vida.

[Cita original en castellà].

Durant la seva infantesa va viure la ceguesa de manera natural, fins el moment en què va haver de confrontar-se a d'altres nens que li van fer notar el fet de la seva condició diferent i la van fer sentir "inferior":

Mira és molt curiós això. Jo, en la meva primera infància quan estava al poble, fins i tot quan estava aquí [a Barcelona] els primers

Primer indició

He sentido en mi entraña como un batir de alas.

He palpado el segmento de una pequeña forma; he notado el latido de tu inicio de ser.

He percibido el suave vibrar de tu existencia: no eres ya una quimera; eres chispa y aurora de un nuevo amanecer.

temps, jo era la nena més feliç de la terra. No era conscient que no hi veia. Jo vaig començar a ser conscient que no hi veia quan vaig començar a anar a l'escola als 8 anys i hi havia noies que hi veien una mica i em feien bromes pesades. Per exemple, un dia es van deixar la claveguera del pati oberta i quan jo vaig passar vaig caure a dins. La primera noció que vaig tenir amb aquella (situació) és que vaig començar a reflexionar que jo no hi veia [...] Em vaig dir "Ostres! Aquestes hi veuen i jo no! Des-

prés, ja quan els nens et comencen a fer sentir que són superiors és quan t'adones que no hi veus. I als 12 i 13 anys sí que em preguntava: "Per què? Per què m'ha tocat a mi i els altres hi veuen i jo no?" [Cita original en castellà].

Canción de cuna

Duerme, cariño, tranquila en mi entraña.
Duerme, que nadie te podrá dañar.
Mi amor te ofrece un nidito seguro;
mi amor te mece y te guarda del mal.
Y en tanto espero tenerte en mis brazos
sintiendo con gozo tu suave ondular,
velo tu sueño soñando en el día
que juntas podamos cantar y jugar.

Duerme, cariño, tranquila en mi entraña.
Duerme, que nada te podrá dañar.
Yo velo tu sueño soñando en el día
que juntas podamos cantar y jugar.

A una persona cega el que li fa percebre que no hi veu és el seu entorn: la diferència que hi ha entre l'entorn i ella. Per a un cec de naixement no veure-hi és una condició natural i universal: pensa que tot el món és com ell. A vegades no era amb els nens amb qui es confrontava Paquita, sinó amb adults i prejudicis:

A vegades, pel carrer a la meva mare li deien "Ui! Quina pena! Aquesta nena tan maca que és així sense vista, seria millor que déu se l'emportés al cel" I jo deia "Senyora! Que jo estic molt bé aquí, mori's vostè!" [...] I ni tan sols me n'adonava que ho deien per la meva falta de vista, fins que em vaig adonar que hi havia altres persones que hi veien. Jo pensava que tot el món era com jo, no diferenciava...
[Cita original en castellà].

Als 20 anys, es va casar i va haver d' "aprendre a base d'assaig-error a fer les coses de casa". Als 21, va tenir la seva

Anhelo

Quisiera ser el suave murmullo de las hojas,
El lento gorgoteo de oculto manantial,
la tierra que acaricia el sol todos los días,
la pequeña semilla que aprende a despuntar...

Quiero vivir sin ruido, morir calladamente,
dar lo que me prestaron el día en que nació.

primera filla i, als 31, la segona. El primer embaràs va ser força difícil, no tant pel fet de ser cega sinó per la seva edat. Es veia molt jove, volia seguir amb els seus estudis, mai no havia tingut contacte amb nens i se sentia bloquejada, rebutjava el tema de la maternitat. A més, els seus pares estaven enfeinats amb els seus altres fills i els seus sogres no estaven massa convençuts amb aquell matrimoni: preferien una parella vident per al seu fill que també era cec. Tanmateix, quan la nena va néixer va suposar una emoció immensa:

El meu primer part va ser llarg, fatigós i difícil. Després, ja quan tenia la criatura en braços va ser una explosió d'alegria molt gran. Me la varen posar així sobre el ventre quan encara no estava tallat el cordó i, és clar, me'l sentia per dins i per fora, sentia el seu batec: va ser un moment molt maco, va ser un moment molt joiós sobretot.

[Cita original en castellà].

El problema més gran per Paquita i el seu marit va ser l'actitud dels altres, que d'una banda estaven molt sorpresos de la manera en què una parella de cecs podien dur a terme la criança d'una nena i, de l'altra, es mostraven molt temorosos i tafaners:

Va ser un moment que vaig haver de tancar-me sola a l'habitació amb la criatura i allà donar-li de mamar o donar-li el biberó, [o canviar-la] perquè quan venia alguna visita [...] era com un show, era com un espectacle de fira.

Clar, perquè la gent no estava preparada i la veritat és que segueix sense estar preparada per a aquests temes: és una reacció totalment exagerada.

[Cita original en castellà].

Com que la ceguesa de Paquita i del seu marit no eren congènites, les nenes van néixer sense cap tipus de problema de visió. Les dificultats de la criança anaven canviant amb l'edat de les nenes: canviar-los els bolquers, vestir-les, donar-los el biberó, donar-los el menjar, tenir-ne cura en els seus primers passos, entendre-les durant l'adolescència.

Això és un assumpte comú a totes les parelles -vidents o no-. Tanmateix, la manera en què es presenta el problema, la manera de manejar-lo, les eines disponibles o les referències rellevants poden ser diferents per a qui és cec. Per exemple, perquè Paquita pogués assabentar-se que la nena estava xuclant la llet del biberó, havia de remetre's "als sons que fan els bebès quan xuclen" i

Mis flores

En una casa humilde
hay un pequeño espacio
donde calienta el sol
y brama el viento alado.
Cae suave la lluvia,
brincan brisas en mayo.
Ahí están mis plantitas
que cuido y me dan tanto
que no las cambiaría
por el bien máspreciado.
Les doy agua y caricias,
con ternura les hablo
y ellas me corresponden
con sutiles perfumes
y tactos delicados...
Parecerá mentira...
pero para mí son
esas humildes flores
el tesoro más grande
que nadie imaginó.

Soy

Soy un manojo de anhelos
 en una interrogación
 ardiente, ansiosa, impaciente
 amarrada a una pasión.
 Locas ansias de saber,
 deseos de comprensión,
 sueños inconmensurables,
 kilos de imaginación...
 forman un haz inconexo.
 Ése es el ser de mi yo.

“al petit eco que fa l’ampolla quan es buida” o al pes de l’ampolla que va canviant al buidar-se; quan a la nena quelcom li feia mal, anava tocant el seu cos per descobrir la part que estava més contreta, o tensa, perquè allà normalment es concentrava el dolor:

Els nens et donen moltes pistes.
 Quan el nen es tensa, que es posa

rígid d’una part del cos, normalment significa que allò li fa mal; a sobre plora: plora perquè li està fent mal o es toca alguna part. Un dia em va costar una mica perquè eren els ulls els que tenien problemes. La meva filla es va ficar la parpella dins de l’ull, jo no sé com ho va fer. Uf, això sí que va ser complicat! Jo la tocava per tot el cos i ella vinga plorar, vinga a plorar. Eren les 3 de la matinada i vinga a plorar i jo no notava res. I al final li vaig anar tocant la cara i vaig tocar una cosa rara a l’ull, vaig estirar una mica la parpella i se li va posar bé!

[Cita original en castellà].

Quan la nena va començar a menjar, Paquita li donava el menjar posant-se darrere d’ella i “amb una mà li tocava la boca i amb l’altra li posava la cullera”; i quan la nena va començar a caminar, Paquita s’asseia “a una cadira i estava pendent dels sons que feia [...] estava allà constantment, estava allà

assegada sense fer res”, sentint amb tot el seu ésser, vigilant que no es donés un cop o no caigués.

Sempre hi ha indicis: si som observadors el món està ple de senyals i els nens també tenen els seus se-

Impresión nocturna

Tengo abierta la ventana...
 Todo mi ser vibra atento
 sintiendo la luna pálida.
 Traigo tantas ilusiones
 para mi luna de plata...
 Le tengo tantas preguntas
 por si puede contestarlas...
 Y por mi ventana abierta
 penetran mil esperanzas.

La ansiedad muerde con furia:
 El viento me da sus alas...
 y para darme respuestas
 entra la luna descalza.

nyals. Llavors has de deixar-te portar per la teva pròpia intuïció i per la criatura [...] És que aquests nens són especials perquè s'han adonat de seguida que han d'ajudar!

[Cita original en castellà].

Els nens de parelles cegues se n'adonen ràpidament de la situació i a mesura que es van fent grans ajuden molt als seus pares. Agafen l'assumppte amb naturalitat. Les coses canvien quan comencen a confrontar-se amb la societat, que normalment està poc oberta a la diversitat. Allà sorgeixen sentiments com la incomoditat, la vergonya, la intenció de protegir, la por al judici. En el cas de Paquita, aquesta situació va empitjorar quan les seves filles van passar per l'adolescència i, més tard, va tornar a la naturalitat quan es van fer grans.

Paquita explica que la gent no ho fa per malesa, sinó per curiositat i que "l'ésser humà tot allò que és diferent no ho accepta. [...] És el treball que fas tu amb tu ma-

teix el que fa que puguis acceptar les diferències, però si no treballles amb tu mateixa, el que és diferent en principi et produirà un sentiment d'incomoditat."

[Cita original en castellà].

L'experiència de cada persona cega és diferent i no existeix una experiència

típica. Tanmateix, la història de Paquita ens ajuda a esbossar "altres mirades" com diria Rosa Gratacós (2006): "les mirades que s'aconsegueixen en utilitzar integralment els sentits"; les mirades obertes, que suspensen el prejudici i permeten l'encontre amb *l'altre*.

El sistema Braille

Era jo molt petita i no sabia
gairebé res del món.
Quan uns puntets, minúsculs raits de vida
trobaren els meus dits, dins la foscor.
Les meves mans recorrien curioses
les línies puntejades dels papers
curulles de relats, de poesies,
i de tot tipus de coneixements.
Aquets petits puntets alliberaren
de la cruel ignorància el meu esperit
i aconseguiren que brollés l'illum.

Dins la densa tenebra de la nit.
I vaig poder gaudir de mil paisatges,
de muntanyes, de platges i de flors
i emocionar-me en els més grans viatges
realitzats per experts explorador.
I quan passo mes mans adelerades
pels màgics sis puntets del Louis Braille
sento que no só cega, que els meusdits
S'han tornat ulls que miren incesants.
I uns ulls intern se'm desenvoluparen.

PER REFLEXIONAR...

Per penetrar en el món de la ceguesa cal, abans de res, allunyar-se de la idea de la persona cega que vol veure-hi i apropar-se a la idea de la que percep, és a dir, superar la idea de la ceguesa com a absència de visió i considerar la presència d'una percepció sensorial. De fet, tot i que el món sigui invisible als ulls de les persones cegues, la seva relació amb la realitat que les envolta es desenvolupa a través del conjunt de sentits, íntimament interconnectats i interrelacionats entre ells, que els restitueix una realitat tan concreta com la dels vidents. Estem tan acostumats a viure en una realitat que sembla unisensorial que ens oblidem que la percepció és plural i que utilitzem diversos sistemes perceptius alhora. El món de les persones cegues és una realitat tan gran com la dels que hi veuen, tot i que amb matisos i sensacions diferents: al final no se sap qui s'està perdent part de la pel·lícula, si els vidents o els no vidents...

És interessant notar que la percepció sensorial és un acte cultural i social, i no solament un acte fisiològic. La vista, l'oïda, el tacte, l'olfacte i el gust són mitjans, no solament per a percebre fenòmens físics, sinó també per a transmetre valors culturals. La manera en la qual les persones perceben el món que les rodeja està modelada pel context social i cultural en el qual viuen i es troben submergits (Clas-sen, 1997). No totes les cultures tenen la mateixa enumeració i divisió dels sentits: algunes identifiquen més sentits i d'altres menys. A més d'una enumeració diferent, hi ha també un ranking diferent: la preeminència que se li confereix a un sentit respecte als altres canvia, no sols en diferents cultures, sinó també dins d'una mateixa cultura, com demostra el cas de les persones cegues.

La ceguesa, d'altra banda, és només una de les possibles formes de discapacitat visual, ja que hi ha persones amb

ceguesa i persones amb un grau baix de visió. Allà s'originen diferències en l'àmbit del dret i en les normatives dels diferents països que repercuteixen en l'accés als serveis en l'àmbit assistencial, social, sanitari, educacional i laboral. I més enllà del tema legal, existeix poc coneixement sobre la realitat de les persones que no són "suficientment cegues" per utilitzar un bastó o ser considerades com a tals, però tampoc són "suficientment vidents" com per portar a terme una vida independent, basada en un funcionament visual "normalitzat".

**Empremtes de l' invisible:
la relació de les persones cegues amb la fotografia
a través de la percepció i la memòria.**

L' article aquí presentat es basa en una de les entrevistes recollides per a un treball més ampli titulat "Empremtes de l'invisible" en el qual es va explorar la relació de les persones cegues amb la fotografia, a través de la percepció i la memòria.

Per les persones que hi veiem és molt complicat de concebre el binomi fotografia i ceguesa i encara més la fotografia feta per persones cegues. Parlar de fotografia i ceguesa podria semblar una paradoxa, gairebé una provocació. Tanmateix, en realitat és una invitació a l'escolta, a sentir i a observar lliures de prejudicis i estereotips. El text proposa un viatge cap a l'altre que comença pels sentits, passa per l'imaginari i la memòria i arriba al món visual i a la fotografia, per indagar si la fotografia pot transformar-se en un pont entre dues riberes aparentment tan llunyanes: la del món dels que hi veuen i el dels que no.

Aquesta investigació va començar el 2012 com a treball final del Màster d'Investigació Etnogràfica, Teoria Antropològica i Relacions Interculturals de la Universitat Autònoma de Barcelona i es concretarà aquest any en una publicació a Itàlia de l'editorial Bonanno i la Universitat de Florència.

LINKS D'INTERÈS

Sobre els sentits:

www.sensorystudies.org

Destaca interessants informacions relacionades amb el món dels sentits: investigadors, investigacions, llibres, esdeveniments, seminaris, tallers i galeria d'imatges. Dóna accés a la revista *The senses and Society* que conté articles i revisions de llibres, conferències, exhibicions i pel·lícules.

Sobre fotografia i ceguesa:

www.diecisiete.mx

La revista *Diecisiete* és una publicació electrònica, presentada per 17, *Instituto de Estudios Críticos* de Mèxic. El 2011 va publicar un editorial d'articles sobre fotògrafs cecs i ceguesa. *Diecisiete, teoría crítica, psico-análisis, acontecimiento*, any 1, número 1, Mèxic.

Sobre la ceguesa a Espanya:

A Barcelona les tres principals associacions que treballen per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat visual són: l'Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE), l'Associació Discapacitat Visual Catalunya (ADVC) i l'Associació Catalana per a la Integració del Cec (ACIC)

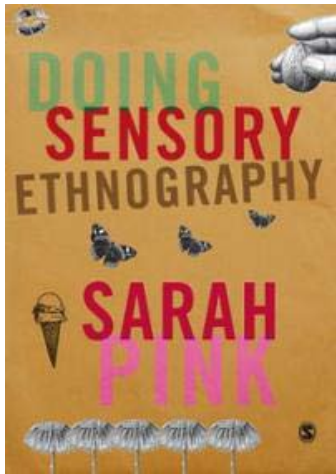
L'[ONCE](#) és el referent nacional a Espanya des del 1938: per afiliar-s'hi cal tenir nacionalitat espanyola i ser reconegut legalment com a persona cega. La [ADVC](#) és una entitat més jove que l' ONCE, que ofereix serveis a persones amb discapacitats visuals, independentment del grau de discapacitat o de la seva nacionalitat. L'[ACIC](#) no ofereix serveis, sinó una plataforma per reivindicar els drets de les persones cegues i amb altres tipus de discapacitats visuals. Les seves pàgines web donen accés a informacions, publicacions, esdeveniments i vídeos sobre el tema de la ceguesa.

PER LLEGIR

Classen, C. (1997). Foundations for an anthropology of the senses. *International Social Science Journal*, 49(153), 401-412.

Classen, C. (1998). The color of angels: Cosmology, gender, and the aesthetic imagination. *Psychology Press*, 138-160.

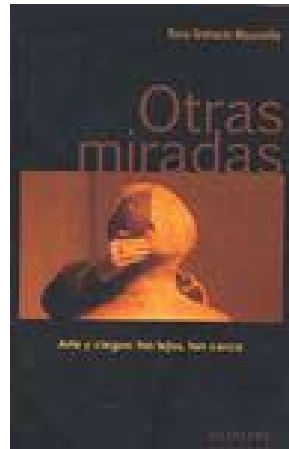
Classen explora el món sensorial dels cecs. Per trobar un model d'estètica que no estigui basat en la vista, potser hem de partir de l'experiència dels cecs, perquè sembla que solament l'absència fisiològica de la vista pot crear el context per permetre als sentits no-visuals de participar enterament.

Pink, Sarah (2009). [Doing Sensory Ethnography](#). Londres: SAGE.

Ofereix una útil i interessant guia per fer etnografia dels sentits enfrontant aspectes teòrics, metodològics i pràctics. Proposa una orientació per a les diferents fases d'una etnografia: la preparació, el treball de camp, l'anàlisi de dades i la presentació dels resultats.

[Introducció en pdf](#)

Gratacós Masanella, Rosa (2006). [Otras Miradas](#). Barcelona: Ed. Octaedro.

A través del relat de diferents propostes realitzades amb persones invidents, el llibre proposa una reflexió sobre el significat de l'art per a les persones cegues i sobre l'educació artística "que hauria de potenciar l'aprenentatge i la construcció de sentit per a totes les persones independentment de les seves característiques físiques, intel·lectuals o socials".

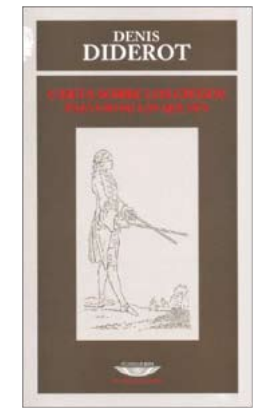
Liao, Jimmy (2008). [El sonido de los colores](#). Arcos de la Frontera, Cadis: Barbara Fiore Editora.

Una nena que es queda cega a l'edat de 15 anys ens convida a viatjar pel seu propi món, que ella mateixa descriu, entrant i sortint per diferents boques del metro. Un món subterrani i, tanmateix, ple de color i fantasia.

Almada, Ariel A. (2012). [La niña que caminaba entre aromas](#). Il·lustracions: Sonja Wimmer. Madrid: Cuento de Luz.

"Quan Ana va néixer tot estava a les fosques". Per la seva ceguesa es va veure obligada a posar més atenció a la resta dels seus sentits i a sentir les coses a través del tacte i, sobretot, de l'olfacte. Va ser durant un hivern quan Ana va aprendre a "caminar entre aromes" esquivant els mobles de casa tan sols pel seu aroma. Això la va ajudar a convertir-se en una reputada cuinera, reconeguda als pobles propers per un do molt especial: quan provis el seu menjar, et sentiràs irremeiablement i enormement feliç.

Denis Diderot, Denis (1749). [Carta sobre los ciegos para uso de los que ven](#). Fundación Once/ Editorial Pre-Textos, 2002.

"Penetrar en el món dels cecs és qüestió de temps, de mesura i de delicadesa. [...] Diderot li explica a una dama il·lustrada els últims avatars d'un problema filosòfic sobre l'experiència dels sentits. Diverses preguntes poden vincular-se a la tradició del problema: com sentim?; quina relació hi ha entre el nostre sentit i les idees que formem?; si tinguéssim més o menys sentits, pensaríem d'una altra manera, amb altres idees?; pot una idea ser el contrari d'una imatge?"

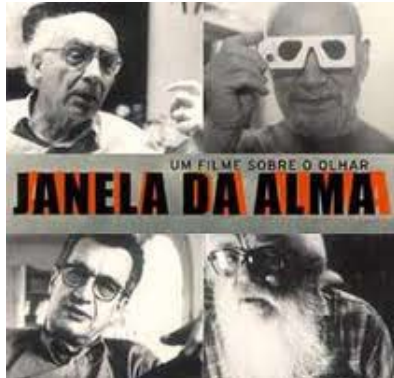
PER VEURE...

Susurros de luz

Dirigit per: Alberto Resendiz Gómez.
Mèxic, 2008. Dur.: 14 min.

Breu documental sobre l'experiència de Gerardo Nigenda, fotògraf mexicà que va perdre la vista de manera total a l'edat de 26 anys i es va dedicar a la fotografia des dels 32 als 41, quan va morir. Per ell fotografiar sense vista significava viure una experiència completament sensual a la qual involucrar tots els sentits.

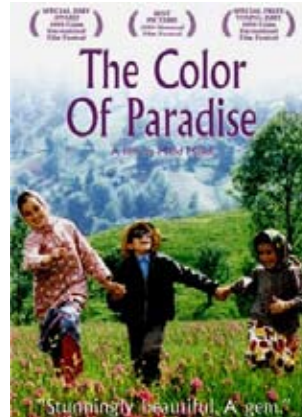
[Documental completo en español](#)

Ventana del Alma

Dirigida per: João Jardim i Walter Carvalho.
Brasil, 2001. Dur.: 73 min.

Dinou persones amb diferents graus de discapacitat visual, de la miopia discreta a la ceguesa total, reflexionen sobre el significat de veure-hi o no veure-hi en un món saturat d'imatges. L'escriptor José Saramago, el cineasta Wim Wenders, el fotògraf cec Evgen Bavcar i el neuròleg Oliver Sacks, entre d'altres, parlen sobre com es veuen, com miren als altres i com perceben el món.

[Pel·lícula completa amb subtítols en anglès](#)

El color del paraíso

Dirigida per: Majid Majidi.
Iran, 1999. Dur.: 90 min.

Drama d'aclaparadora sensibilitat sobre la ceguesa viscuda per un nen de vuit anys. Mohamed estudia en una escola especial de Teheran, estima la vida i la natura i sent sobre si la tristesa i la preocupació d'un pare, que no sap com relacionar-se amb el seu fill. La pel·lícula tracta sobre l'educació i la inclusió social per reflexionar sobre el fet que la limitació de la ceguesa no és natural, sinó social i cultural.

[Pel·lícula completa amb subtítols en espanyol](#)

A primera vista

Dirigida per: Irwin Winkler
Estats Units, 1999.
Dur.: 123 min.

Sobre la base de l'assaig *Ver y no ver* del neuròleg Oliver Sacks, la pel·lícula és inspirada en una història real d'un home cec de naixement que recupera la vista a l'edat adulta i ha d'aprendre a veure-hi.

[Pel·lícula completa](#)

Ver a oscuras

Dirigit per: Grup d'estudiants de la Univ. Autònoma de Barcelona
Barcelona, 2002.
Durada: 23 min.

Recull les impressions de tres persones cegues: Paquita que és cega de naixement, Aurora que va quedar cega de nena, i Manel que va quedar cec d'adult, dibuixant la seva percepció de la realitat.

[Documental complet](#)

SOBRE LES AUTORES

Simona Galbiati

va estudiar Economia a la Universitat Bocconi de Milano, Itàlia. Va treballar durant 10 anys amb Nacions Unides a Trinitat i Tobago, a Egipte i a Itàlia en temes de gènere i infància, investigant i treballant, en particular, [sobre mutilació genital femenina](#). Al mateix temps, va començar els seus estudis en Antropologia, amb un particular interès per l'antropologia visual. El 2012 va concloure el Màster en Investigació Etnogràfica, Teoria Antropològica, i Relacions Interculturals de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb una tesi sobre la relació entre ceguesa i fotografia. Actualment viu a Barcelona, continuant la seva investigació sobre el tema de la ceguesa i dedicant-se a la fotografia, la il·lustració de contes infantils i el Reiki.

Francisca García Caballero (Paquita)

va néixer l'any 1949 a Villanueva de Algaidas, Andalusia. Des que era una nena va tenir moltes ganes d'aprendre i estimar la vida, les persones i tot allò que la vida li ha posat davant. Va començar els seus estudis en un col·legi de sordmuts i cecs, i als tretze anys va passar a una escola de vidents. Durant els anys de la universitat es va casar i va tenir dues nenes. Va treballar durant tota la seva vida com a correctora de llibres Braille per a la impremta de l'ONCE. Ara està jubilada, col·labora activament amb diferents associacions per a cecs i es dedica als seus poemes. És poetessa, mare, àvia i vicedirectora de l'Associació Discapacitat Visual Catalunya.

NOTÍCIES AFIN

Des del mes de febrer, s'han estat duent a terme els seminaris AFIN, on membres del nostre grup d'investigació presenten les seves investigacions.

Raúl Hernández, amb el seminaris titulat, *Moldear la pertenencia social. Juego, medicalización y trabajo del 'habitus' en un grupo de adolescentes de clase media y alta de origen diverso*, ens plantejà com vivien els adolescents el fet d'haver de fer una teràpia d'aprenentatge en un centre privat de Barcelona.

Al seu torn, Fernanda Guerrero ens presentà *Cuerpo, Materialidad y Experiencia. (Re)localización de los cuerpos-sujetos en otro lugar de la heteronormatividad*, on va descriure 'Las vestidas', subjectes fora de les corporalitats hegemòniques dedicades al treball sexual a la ciutat de Mèxic.

Finalment, Marcin Smietana exposà la seva anàlisi sobre *Subrogación, adopción y coparentalidad en las familias de padres gays: más allá de la familia nuclear?*, on va plantejar els motius de la subrogació en famílies de pares gays.

Durant el mes d'abril està prevista la realització de les següents sessions, que tindran lloc a la Sala de Graus de la UAB:

9 d'abril: Beatriz San Román. *Los discursos de la adopción en España: construcción de sujetos y asimetrías de poder.*

16 d'abril: Macarena García. *Cuentos que adoptan. Narrativas de adopción en weblogs y libros infantiles.*

23 d'abril: M. Bruna Álvarez. *La maternidad en España: entre la violencia simbólica y la reproducción estratificada.*

Els seminaris continuaran fins al juliol (per a més informació, vegeu el quadre d'aquesta mateixa pàgina).

D'altra banda, l'11 de març passat, Neus Roig, doctoranda del grup AFIN que realitza una tesi doctoral sobre el procés de recerca de la filiació biològica, va ser entrevistada a [La Xarxa, sobre la Oficina creada por el Ministerio de Justicia para la resolución de los casos de los Bebés Robados](#), junt amb Glòria Ferrer, presidenta de l'associació *SOS Bebés Robados*.

SEMINARIS AFIN*

febrer - juliol 2013

Facultat de Lletres - Sala de Graus
Universitat Autònoma de Barcelona

Horari: 10 – 12 matí

9 d'abril: Beatriz San Román

Els discursos de l'adopció a Espanya: construcció de subjectes i asimetries de poder

16 d'abril: Macarena García

Contes que adopten. Narratives d'adopció en weblogs i llibres infantils

23 d'abril: M. Bruna Álvarez

La maternitat a Espanya: entre la violència simbòlica i la reproducció estratificada

7 de maig: Mireia Roca

La professionalització de la cura, a quin preu? Estudi de cas d'un Servei d'Atenció Domiciliària

28 de maig: Neus Roig

El procés de recerca de la filiació biològica

11 de juny: Mariana De Lorenzi

Autonomia progressiva de nens, nenes i adolescents i la seva rellevància enfront dels drets fonamentals de les persones

25 de juny: Natàlia Barcons

Adopció i síndrome alcohòlic fetal (SAF)

9 de juliol: Nele Hansen

Els processos identitaris i integració social de joves descendents d'unions mixtes a Catalunya

* Els seminaris són oberts i gratuïts però es prega confirmar-ne l'assistència enviant un missatge a:

seminariosafin2013@gmail.com.

ESDEVENIMENTS D'INTERÈS

CONFERÈNCIES I CONGRESSOS

[Seminario sexualidad y representaciones culturales.](#) Alliance Française. Sabadell, 6 i 29 d'abril.

[International Workshop COAC Barcelona 2013.](#) Barcelona. Del 29 al 31 de maig del 2013.

[Les économies politiques des sentiments.](#) Salle des artistes, París, França, del 13 de febrer al 12 de juny del 2013.

[Moral Panics and children & youth.](#) Bath, UK. 17 de maig del 2013.

[37th Annual Child Welfare Symposium.](#) The Conference Center, New York, EE.UU. Del 20 al 22 de maig de 2013.

[Reproductive Justice: Activists, Advocates, and Academics.](#) Ann Arbor, Michigan, EE.UU. Del 29 de maig a l'1 de juny de 2013.

[Public Health Anthropology.](#) Heidelberg University, Heidelberg, Alemanya, del 10 al 21 de juny del 2013.

[ARCYP 2013 Congress.](#) Victoria. British Columbia. EU. 4 de juny del 2013.

[Children Migrants & Third Culture Kids: Roots and Routes.](#) Cracòvia, Polònia. Del 7 al 9 de juny del 2013.

[4th international conference. Researching families and relationships: innovations in methods, theory and policy relevance.](#) Edingburg. G.B. Del 10 al 12 de juny del 2013.

[27th Annual Archeology Summer Intensives. Transitions, Trust, Trauma, and Truth. Post-Adoption: What we know and what we need to know to strengthen families and children.](#) Princetown, USA. Del 23 al 24 de juny del 2013.

[History of Children and Youth: Space and Childhood in History.](#) Nottingham, UK. Del 25 al 27 de juny del 2013.

[Childhood and Diversity: Multiple Childhoods?](#) Halifax. Nova Escòcia, Canadà. Del 27 al 29 de juny.

[Meeting for Dialogues in Innovative Research and Practice Agendas: 4ICAR.](#) Bilbao, Espanya. Del 7 a l'11 de julio del 2013.

CALL FOR PAPERS

[Time for Change? Child, Youth, Family and Disability.](#) Manchester, UK. Del 18 al 19 de juny del 2013. *Call for papers deadline:* 1 de maig del 2013.

[Encounters and Engagements: Creating New Agendas for Medical Anthropology. EASA Medical Anthropology Network / AAA Society for Medical Anthropology.](#) Tarragona, Espanya, del 12 al 15 de juny del 2013.

[Family life in the age of migration and mobility. Theory, policy and practice](#) Norrköping, Suècia, del 16 al 20 de setembre. *Call for papers deadline:* 1 de juny del 2013.

[Corps et categories d'âge: sortir de l'enfance, entrer dans l'adolescence.](#) Starsbourg, França, del 18 al 19 de setembre i Metz, França, el 20 de setembre. *Call for papers deadline:* 20 d'abril del 2013.

CALL FOR PROPOSALS

Les usages du politique et leurs enjeux dans les pratiques artistiques et expressions esthétiques.

Deadline: 21 d'abril del 2013. Contacte: laure.garrabe@mshparisnord.fr; veronique.muscianisi@mshparisnord.fr.

Special Issue of Childhood: Education, Childhood and Disability in Countries of the South: Re-positioning the Debates. Deadline: 1 de maig del 2013.

The Death of the Perpetrator. Execution, suicide, identification, concealment, exhibition. Deadline: 15 d'abril del 2013. Contacte: coordinator@corpsofmassviolence.eu.

Mothers and Mothering in a Global Context. Journal of the Motherhood Initiative for Research and Community Involvement (JMI). Deadline: 1 de maig.

Jeunesse: Young People, Texts, Cultures. Número especial dedicat a les diferents interpretacions del consum, i els seus significats en relació als textos juvenils i la(les) cultura(es). Deadline: 15 de desembre del 2013. Contacte: Larissa Wodtke, Managing Editor: Lwodtke@uwinnipeg.ca

BEQUES I OFERTES DE TREBALL

BEQUES

Becas de doctorado 'La Caixa'. Beques per realitzar estudis de doctorat a Espanya (data límit: 16 d'abril), EUA (data límit: 15 d'abril) i Àsia (data límit: 25 de juny).

Becas para máster y doctorado para el programa en Educación Comparada de la Universidad Normal de Beijing. Data límit: 20 de març del 2013.

Premios Fundación BBVA Fronteras del Conocimiento y la Cultura 2013. Data límit: 1 de juliol del 2013.

OFERTES DE TREBALL

The University of Cambridge Department of Sociology and Downing College. University Lectureship en Sociologia, Demografia o un camp relacionat des de l'1 de setembre del 2013.

Harvard School of Public Health. Department of Global Health and Population. Assistant or Associate Professor of Global Maternal and Child Health. Assistant o Associate Professor de Salut materno-infantil global. Contacte: Sue Gilbert, Senior Administrative Coordinator: sgilbert@hsph.harvard.edu

Si es vol subscriure a la nostra llista de distribució per tal de rebre el butlletí mensual de manera ràpida i eficaç pot fer-ho a través dels següents enllaços:

- [Subscripció versió castellana](#)
- [Subscripció versió catalana](#)
- [Subscripció versió anglesa](#)

També pot sol·licitar-ho a gr.afin@uab.cat.